

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

08.04.2024. – 12.04.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 15.04.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
08.04.2024. – 12.04.2024.

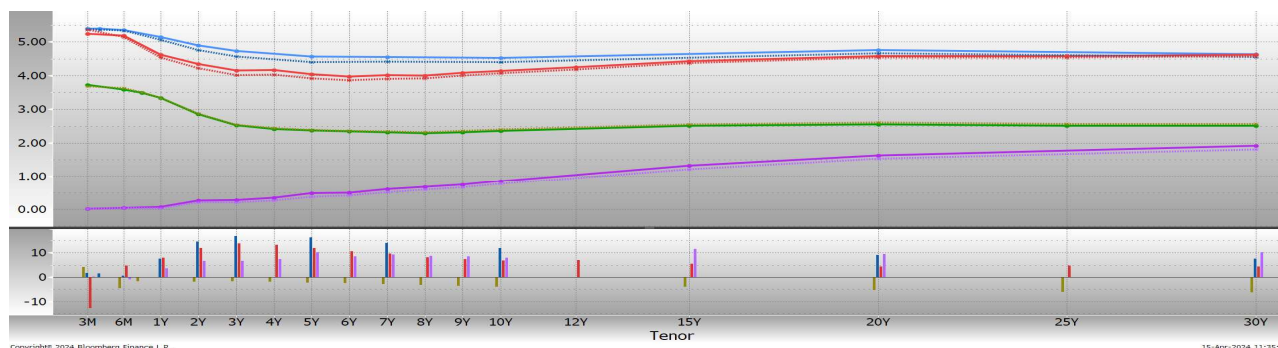
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	5.4.24	12.4.24	5.4.24	12.4.24	5.4.24	12.4.24	5.4.24	12.4.24
2 godine	2,88	2,86	4,75	4,90	4,22	4,35	0,21	0,27
5 godina	2,39	2,37	4,39	4,56	3,92	4,05	0,38	0,49
10 godina	2,40	2,36	4,40	4,52	4,07	4,14	0,79	0,86

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	5.4.24	12.4.24
3 mjeseca	3,708	3,867
6 mjeseci	3,623	3,578
1 godina	3,361	3,355

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 12.04.2024. godine (pune linije) i 05.04.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Iako nisu zabilježene veće promjene u odnosu na prethodnu sedmicu, prinosi obveznica eurozone su bilježili volatilna kretanja tokom sedmice. Najveći utjecaj na rast prinosa imali su ekonomski podaci objavljeni za tržište SAD zbog kojih je smanjena vjerovatnoća skorijeg smanjenja referentne kamatne stope Fed-a. S druge strane, povećani geopolitički rizici zbog mogućeg napada Irana na Izrael, koji se u konačnici i desio tokom proteklog vikenda, krajem sedmice utjecali su na izražen pad prinosa zbog povećane potražnje za sigurnijim investicijama. Na sedmičnom nivou prinosi njemačkih obveznica su smanjeni za 2 do 4 bazna poena, a prinosi italijanskih obveznica za 2 do 5,5 baznih poena. **Prošlog četvrtka je održana sjednica ECB na kojoj je, kao što je bilo i očekivano, petu sjednicu zaredom zadržala nepromijenjene sve tri ključne kamatne stope.** Ipak, ECB je poslala dosada najsnažniji signal da bi pad inflacije mogao dozvoliti ECB da ubrzo započne sa smanjenjem kamatnih stopa, navodeći juni kao mjesec kada će ECB imati puno više informacija, zajedno sa novim ekonomskim prognozama koje će tada biti dostupne. Izjave zvaničnika ECB nakon sjednice su uglavnom potvrdile ovakav stav, odnosno da bi prvo smanjenje moglo uslijediti u junu ukoliko ne dođe do značajnije promjene u dinamici pada inflacije. Ipak, Lagarde nije navela tačan tempo mogućih budućih smanjenja. Komentirajući različite situacije u kojima se nalaze ECB i Fed, Lagarde je izjavila da ne misli da se može doći do zaključka na osnovu pretpostavke da je inflacija u eurozoni i u SAD ista, jer nije, kao i da ove dvije ekonomije nisu iste. Prema posljednjim tržišnim očekivanjima sada se očekuje nešto više od 3 smanjenja od po 25 baznih poena u ovoj godini, dok je vjerovatnoća prvog smanjenja stopa u junu zabilježila blagi porast nakon održane sjednice na nivo oko 90%.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Najnoviji kvartalni izvještaj ECB je pokazao da su banke eurozone u I kvartalu tekuće godine, prvi put u više od dvije godine ublažile standarde odobravanja hipotekarnih kredita, reagirajući na rekordno visoke kamatne stope koje je postavila ECB kako bi obuzdala inflaciju. Uprkos ovom popuštanju, potražnja za kreditima je ostala niska zbog visokih troškova zaduživanja i stagnirajuće ekonomije. Iako su banke pokazivale određenu spremnost da daju stambene kredite, interes domaćinstava i preduzeća za preuzimanje novih dugova je bio ograničen.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	MAR	2,5%	2,4%	3,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	MAR	3,0%	2,9%	3,1%
3.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	MAR	2,4%	2,3%	2,7%
4.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim.)	MAR	2,8%	3,1%	2,7%
5.	Stopa inflacije – Irska (prelim.)	MAR	-	1,7%	2,3%
6.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	FEB	-8,6%	-8,3%	-8,0%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	MAR	45,7	46,1	46,5
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	MAR	51,1	51,5	50,2
9.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	MAR	49,9	50,3	49,2
10.	Stopa nezaposlenosti – EZ	FEB	6,4%	6,5%	6,5%
11.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	FEB	-	5,5%	5,5%
12.	Stopa nezaposlenosti – Italija	FEB	7,2%	7,5%	7,3%
13.	Stopa nezaposlenosti – Irska	FEB	-	4,3%	4,2%
14.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	MAR	-	-33,4	-7,5
15.	Maloprodaja – EZ (G/G)	FEB	-0,8%	-0,7%	-0,9%
16.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	FEB	-	3,0%	2,5%
17.	Fabričke narudžbe – Njemačka (G/G)	FEB	-10,1%	-10,6%	-6,2%
18.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	FEB	-0,1%	-0,8%	0,9%
19.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	FEB	-0,4%	1,5%	0,3%
20.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	FEB	-	-0,3%	0,2%
21.	Odnos deficit i BDP-a – Italija (Q/Q)	IV kvartal	-	7,2%	7,8%

SAD

Objavljivanje podataka o potrošačkim i proizvođačkim cijenama u SAD, koji su ukazali na nastavak inflatornih pritisaka, u kombinaciji sa pozitivnim podacima sa tržišta rada, utjecalo je na rast prinosa američkih državnih obveznica duž cijele krive tokom protekle sedmice. Navedeni podaci su pojačali špekulacije o umanjenju broja očekivanih smanjenja kamatnih stopa Fed-a u ovoj godini, dok neki zvaničnici spominju i mogućnost povećanja kamatnih stopa, ukoliko ne dođe do očekivanih ublažavanja inflatornih pritisaka.

Zapisnik sa sastanka FOMC-a u martu je pokazao da su svi kreatori monetarne politike podržali smanjenje referentne kamatne stope “u nekom trenutku ove godine“, te su “generalno favorizirali“ usporavanje tempa kojim smanjuju aktivu centralne banke za otprilike polovinu.

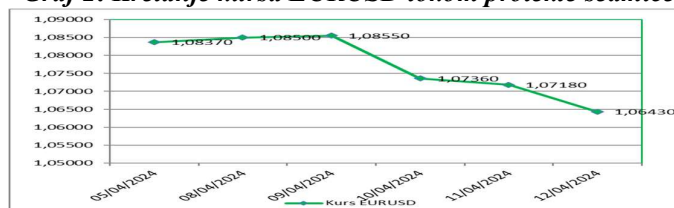
Prema izvještaju Fed-a iz Njujorka, izgledi vezani za inflaciju su bili mješoviti prošlog mjeseca, uz očekivanja povećanja cijena raznih roba i usluga. Dok su kratkoročne prognoze inflacije ostale stabilne, očekivanja inflacije za tri godine od sada su blago porasla. Međutim, zabrinutost zbog neplaćanja duga je rasla, posebno među domaćinstvima sa nižim prihodima i ispitanicima u dobi od 40 do 60 godina. Uprkos snažnom porastu inflacije početkom godine, ostaje neizvjesnost u pogledu toga da li će inflacija ispuniti Fed-ov cilj.

Direktorica MMF-a Georgieva je izrazila zabrinutost zbog viših kamatnih stopa u SAD koje negativno utječu na globalnu ekonomiju, navodeći da bi održavanje ovakvog stanja moglo biti zabrinjavajuće. Georgieva je predložila Vladi SAD da razmotri alternativne mjere za sprječavanje pregrijavanja američke ekonomije.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	MAR	3,4%	3,5%	3,2%
2.	Temeljna inflacija (G/G)	MAR	3,7%	3,8%	3,8%
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	MAR	2,2%	2,1%	1,6%
4.	Veleprodajne zalihe (M/M) F	FEB	0,5%	0,5%	-0,2%
5.	Indeks cijena uvezenih dobara (G/G)	MAR	0,3%	0,4%	-0,9%
6.	Indeks cijena izvezenih dobara (G/G)	MAR	-1,2%	-1,4%	-2,0%
7.	Broj inicijalnih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	6. apr.	215.000	211.000	222.000
8.	Broj kontinuiranih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	30. mar.	1.800.000	1.817.000	1.789.000

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0837 na nivo od 1,0643.

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice kreatorica monetarne politike BoE Greene je izjavila da je odlaganje ublažavanja monetarne politike u Velikoj Britaniji poželjno zbog postojanosti inflacije, koja predstavlja veću prijetnju u Velikoj Britaniji nego u SAD. Greene je ukazala na razlike u ponudi radne snage između Velike Britanije i SAD, ističući veću inflaciju usluga i veći rast plaća u Velikoj Britaniji. Naglasila je potrebu da se rast plaća dodatno uspori kako bi se postigao održiv ciljani nivo inflacije usluga. Nakon oštih komentara i ublaženih tržišnih očekivanja smanjenja kamatnih stopa Fed-a, učesnici na finansijskom tržištu u Velikoj Britaniji su također umanjili očekivanja da će BoE smanjiti kamatne stope. Zajmodavci u Velikoj Britaniji su izvijestili o rastu potražnje za hipotekarnim kreditima u I kvartalu 2024. godine, signalizirajući stabilizaciju na tržištu nekretnina. Istraživanje koje je sprovedla BoE je pokazalo povećanje indeksa potražnje za hipotekarnim kreditima za kupovinu kuća. Dati podaci ukazuju na oporavak u odnosu na prošlogodišnji lošiji učinak, a što se pripisuje smanjenju kamatnih stopa na hipotekarne kredite.

BoE je objavila Bernankeovu recenziju o predviđanjima i praksi komunikacije BoE. Bernanke je u recenziji kritikovao sistem oslanjanja BoE na tržišna predviđanja budućih kamatnih stopa, te pozvao na jasnije izražavanje sopstvenih stavova. Istakao je zastarjele prakse i sisteme unutar BoE, dovodeći u pitanje efikasnost tog sistema. Preporuke su grupirane u tri teme, a imaju za cilj da unaprijede infrastrukturu predviđanja, da podrže donošenje odluka Odbora, te poboljšaju javnu komunikaciju. U saopćenju za javnost BoE se obavezala da će primijeniti svih 12 preporuka. Guverner BoE Bailey je pozdravio navedenu recenziju kao priliku za modernizaciju predviđanja.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	BDP (M/M)	FEB	0,1%	0,1%	0,3%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G)	FEB	0,6%	1,4%	0,3%
3.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	FEB	2,1%	2,7%	1,5%
4.	Trgovinski bilans (u milionima GBP)	FEB	-2.950	-2.291	-2.205

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,8575 na nivo od 0,8547. GBP je deprecirala u odnosu na USD pa je kurs GBPUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,2638 na nivo od 1,2452.

JAPAN

Tržište Japana je tokom protekle sedmice bilo usmjereno na volatilitnosti JPY i moguće intervencije na deviznom tržištu. Ministar finansija Japana Suzuki je ponovio stav da pažljivo prati kretanja na deviznom tržištu sa velikim osjećajem hitnosti. BoJ će vjerovatno razmotriti povećanje prognoze inflacije na narednom sastanku, potaknuta snažnim rezultatima pregovora o godišnjim plaćama. BoJ predviđa inflaciju od oko 2% za fiskalnu godinu koja počinje u aprilu 2026. godine. Očekuje se da će BoJ na predstojećem sastanku 26. aprila zadržati postojeće postavke monetarne politike. Fokus tržišta je i dalje usmjeren na signale budućih prilagođavanja stopa, posebno nakon nedavne promjene politike i ukidanja masovnog monetarnog popuštanja.

Guverner BoE Ueda je u polugodišnjem izlaganju u Parlamentu izjavio da ostaje otvoren za dalje smanjenje stimulatvinih mjera, navodeći da će se razmatrati prilagođavanja na osnovu kretanja cijena i ekonomskih izgleda. Ueda je zadržao suzdržan stav, ističući rizike i bržeg i sporijeg smanjenja poticaja u zavisnosti od ekonomskih uvjeta. Također je izjavio da BoJ neće direktno prilagođavati monetarnu politiku zbog fluktuacija JPY, odbacujući time tržišne špekulacije da bi nagli pad JPY mogao dovesti do povećanja kamatnih stopa. Ueda je ostao optimista u pogledu rasta plaća, te je nagovijestio mogućnost povećanja kamatnih stopa ukoliko se inflacija, koja je trenutno ispod 2%, približi tom nivou, kako je predviđeno. Naglasio je i da se monetarna politika neće mijenjati samo na osnovu kretanja kursa ili povećanja uvoznih cijena uzrokovano slabijim JPY. Umjesto toga, fokus će biti na tome da li ovi faktori utječu i na širu inflaciju i rast plaća. Ueda je sugerirao da ukoliko postoji rizik da inflacija i plaće porastu iznad očekivanja, gurajući trend inflacije iznad 2%, bit će potrebno preispitivanje monetarne politike.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Realne zarade zaposlenih (G/G)	FEB	-1,4%	-1,3%	-1,1%
2.	Tekući bilans (u milijardama JPY)	FEB	3.050	2.644	457
3.	Narudžbe mašinskih alata (G/G) P	MAR	-	-3,8%	-8,0%
4.	Indeks proizvođačkog sektora uslužnog sektora (G/G)	MAR	0,8%	0,8%	0,7%
5.	Monetarni agregat M2 (G/G)	MAR	-	2,5%	2,4%
6.	Monetarni agregat M3 (G/G)	MAR	-	1,8%	1,8%
7.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	FEB	-	-3,9%	-1,5%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 164,32 na nivo od 163,13. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 151,62 na nivo od 153,23.

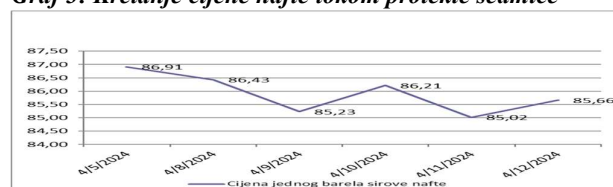
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 86,91 USD (80,20 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je smanjena sa petomjesečnih maksimuma nakon što je Izrael saopćio da je povukao svoje trupe iz Khan Younisa u južnoj Gazi. S druge strane, ekonomski analitičari su stava da su globalna tržišta nafte na putu da zabilježe značajan manjak ponude u drugoj polovini godine, sa porastom cijena na nivo koji će na kraju smanjiti potražnju ako OPEC ne vrati ponudu. Uprkos slabijim očekivanjima uspješnosti pregovora između Izraela i Hamasa o potencijalnom prekidu vatre u Gazi, cijena nafte je zabilježila smanjenje tokom trgovanja u utorak. Sredinom sedmice cijena nafte se korigirala na više. EIA je izvijestila o porastu zaliha sirove nafte od 5.841.000 barela dnevno, naspram očekivanih 800.000. Kineski državni gigant naftovoda China Oil & Gas Pipeline Network Corp razvija novi indeks cijena prirodnog gasa za zemlju, kako bi bolje odražavao promjene u dinamici kineske ponude i potražnje u poređenju sa postojećim mjerilima vezanim za cijene nafte. U četvrtak je cijena nafte smanjena jer su rastuće zalihe u SAD privremeno zasjenile zabrinutost zbog potencijalnog napada Irana ili njegovih zastupnika na Izrael. U najnovijem mjesečnom izvještaju OPEC je zadržao prognozu snažne potrošnje goriva tokom ljetnih mjeseci i potvrdio projekciju snažnog rasta globalne potražnje za naftom u 2024. godini. Očekuju porast potražnje za naftom od 2,25 miliona barela dnevno ove godine i 1,85 miliona barela dnevno u 2025. godini, sa ekonomskim rastom koji bi potencijalno dodatno podsticao cijenu nafte. OPEC je istakao povećanu potražnju za mlaznim gorivom, benzinom i dizelom tokom ljeta, naglašavajući potrebu za pažljivim praćenjem tržišta usljed povećanih neizvjesnosti. Usljed jačanja geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku, a nakon najava Irana da će napasti Izrael, cijena ovog energenta je zabilježila rast u petak.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 85,66 USD (80,48 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodnu sedmicu za 1,44%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

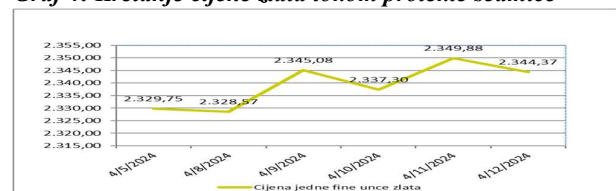
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.329,75 USD (2.149,81 EUR).

Cijena zlata je pod utjecajem geopolitičkih tenzija protekle sedmice bilježila volatilna kretanja, ali i rast na rekordno visoke nivoe. Narodna banka Kazahstana, drugi najveći svjetski prodavač zlata među centralnim bankama, razmatra nastavak prodaje ovog plemenitog metala nakon pauze jer njegova cijena bilježi rekordno visoke nivoe. Geopolitičke tenzije na Bliskom istoku su ključni faktor koji je utjecao na rast cijene zlata početkom sedmice. Nakon što su snažni podaci o indeksu potrošačkih cijena u SAD, koji su objavljeni u srijedu, potakli špekulacije o odlaganju smanjenja kamatnih stopa, cijena zlata je zabilježila smanjenje sredinom sedmice.

Cijena zlata je tokom trgovanja u petak pod utjecajem najava vezanih za napad Irana na Izrael ponovo zabilježila rekordno visoke vrijednosti (oko 2.430 USD po unci), ali je do kraja trgovanja istog dana korigirana na niže. Uprkos napadu tokom vikenda cijena ovog plemenitog metala nije bilježila nove rekorde. Iz Centralne banke Vijetnama je u petak saopćeno da će nastojati stabilizirati tržište povećanjem zaliha zlatnih poluga, pošto su domaće cijene prevazišle globalne. Cijena zlata u Vijetnamu dostigla je nivo od 85 miliona donga (3.401,36 USD) po taelu (zakonska mjera težine u Hong Kongu), dok je globalno iznosila oko 2.388 USD po taelu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.344,37 USD (2.202,73 EUR). Cijena zlata je, četvrtu sedmicu zaredom, zabilježila rast (za 0,63% tokom protekle sedmice).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.